

Procedura zobowiązująca osoby uzależnione od alkoholu do leczenia odwykowego

Leczenie osób uzależnionych co do zasady jest dobrowolne, a przymus leczenia może być nałożony wyłącznie przez Sąd. Sądami właściwymi do rozpatrywania spraw o przymusowe leczenie są wydziały rodzinne i nieletnich w Sądach Rejonowych. Przepisy regulujące procedurę leczenia osób uzależnionych od alkoholu reguluje ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277, z 2020 r. poz. 1492).

Do Sądu złożyć wniosek mogą dwie instytucje: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Prokurator.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Pruszcza Gdańskiego przyjmuje wnioski o leczeniu osób uzależnionych od alkoholu, które posiadają miejsce zamieszkania lub pobytu na terenie gminy Pruszcz Gdański. Wnioski można składać od poniedziałku do piątku w biurze podawczym Urzędu Gminy Pruszcz Gdański lub w pokoju nr.111 u Pełnomocnika GKRPA, w godz. 7:30 – 15:30 (środa 9:00-17:00)

Zgłoszenia przyjmowane są osobiście. Telefonicznie udzielane są jedynie informacje ogólne, np. o zasadach pracy Komisji lub o adresach i telefonach poradni.

Najlepiej jest, gdy osoba zgłaszająca problem to członek najbliższej rodziny, który dobrze zna skalę problemu i wie, jak naprawdę wygląda sytuacja rodzinna. Ponadto, wniosek o leczenie mogą do Komisji złożyć inne instytucje, takie jak GOPS, Policja itp. Również sama osoba uzależniona z własnej inicjatywy może przyjść do GKRPA po pomoc i poradę w sprawie podjęcia leczenia.

Należy pamiętać, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, na przymusowe leczenie można skierować osoby, które w związku ze swoją chorobą alkoholową:

- powodują rozkład życia rodzinnego,
- powodują demoralizację nieletnich,
- systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny,
- uchylają się od pracy.

Podczas zgłoszenia osoby, w stosunku do której jest podejrzenie uzależnienia od alkoholu, zgłaszający wypełnia wniosek, zawierający szczegółowe dane zgłaszanej osoby. Jeżeli istnieją inne dokumenty potwierdzające uzależnienie, np. karty leczenia szpitalnego, zaświadczenie lekarskie, informacje z Policji itp., należy je zabrać ze sobą celem dołączenia do akt sprawy. Składający wniosek może zastrzec sobie anonimowość, jeżeli obawia się negatywnej reakcji osoby pijącej. Ponadto w przypadku skierowania sprawy do sądu o przymusowe leczenie, osoba zgłaszająca może występować w sądzie jako świadek. Na podstawie wypełnionego wniosku, Komisja wzywa osobę, co do której zachodzi podejrzenie, że jest uzależniona od alkoholu, do osobistego zgłoszenia się na tzw. rozmowę motywującą do leczenia. Termin zgłoszenia się na rozmowę określony jest w zaproszeniu, które przesyłane jest listem.

1. DOBROWOLNE LECZENIE

To wariant najbardziej optymistyczny, bo dobrowolne podjęcie leczenia daje największe szanse na wyjście z nałogu. Zawsze należy pamiętać, że leczenie jest bezpłatne. Osoba, która dobrowolnie podejmuje leczenie w wybranym przez siebie ośrodku, nie jest pozostawiana sama sobie, gdyż zobowiązana jest do zgłoszenia się na posiedzenie komisji z aktualnym zaświadczeniem potwierdzającym uczęszczanie na terapię. Takie osoby zawsze są informowane, że w przypadku zaprzestania leczenia i zaniedbania dostarczania zaświadczeń kontynuacji leczenia, sprawa zostanie skierowana do Sądu.

2. Osoba wezwana przychodzi na spotkanie i oświadcza, że nie ma problemu alkoholowego

W takiej sytuacji komisja może skierować na badanie do biegłych sądowych, którzy są uprawnieni do orzekania o uzależnieniu (są to: lekarz psychiatra oraz psycholog). Badanie jest bezpłatne (koszty pokrywa gmina). Wynik badania jest bardzo istotny zarówno dla Komisji, jak i w ewentualnym postępowaniu przed Sądem. Jeżeli z opinii biegłych wynika, że osoba nie jest uzależniona, sprawa przed Komisją jest zamykana. Jeżeli natomiast z opinii biegłych wynika, że dana osoba jest uzależniona i chce podjąć leczenie dobrowolnie, to zastosowanie ma wariant 1 (czyli leczenie dobrowolne, ale pod nadzorem Komisji). Jeżeli – mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie – osoba odmawia leczenia, stosuje się wariant 3 (wniosek do Sądu).

3. Kierowanie wniosku o przymusowe leczenie do Sądu.

Procedura sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego jest uruchamiana w następujących przypadkach:

- mimo opinii biegłych potwierdzających uzależnienie osoby, odmawia podjęcia leczenia;
- wtedy gdy osoba, która zgodziła się na badanie przez biegłych, nie zgłosi się na nie, Komisja również kieruje sprawę do Sądu – Komisja bowiem nie ma możliwości zmuszania kogokolwiek do badania, natomiast uprawnienie takie przysługuje Sądowi;
- do Sądu sprawa kierowana jest wtedy, gdy osoba nie zgłosi się na rozmowę motywacyjną (wezwanie na rozmowę wysyłane jest listem, za zwrotnym potwierdzeniem odbioru);
- w przypadku, gdy osoba zgłosi się na wezwanie Komisji i oświadczy od razu, że nie zgadza się na badanie przez biegłych i nie zamierza się leczyć dobrowolnie, sprawa również jest kierowana do Sądu.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, Sąd powinien wyznaczyć pierwszą rozprawę w ciągu miesiąca od wpłynięcia wniosku Komisji o przymusowe leczenie uczestnika (bo tak zgodnie z przepisami prawa nazywa się osobę, co do której złożony został wniosek do Sądu). Jeżeli w danej sprawie brak jest opinii biegłych (bo np. osoba nie zgodziła się na badanie przez biegłych przed Komisją), to Sąd kieruje taką osobę na badanie. Trzeba pamiętać, że postępowanie sądowe może się przedłużać, np. z powodu nieobecności uczestnika, uchylania się od badania przez biegłych, przedstawiania dowodów itp. Sąd ma uprawnienie do nakazania przymusowego doprowadzenia przez Policję uczestnika na rozprawę, również na badanie. Komisja nie ma wpływu na czas rozpatrzenia sprawy przez Sąd. Ten etap postępowania odbywa się już bez udziału członków Komisji (z pewnymi wyjątkami, gdy Sąd zadecyduje o obowiązku

uczestniczenia przedstawiciela Komisji podczas rozprawy). Sąd może na podstawie zebranych dowodów (opinii biegłych, zeznań uczestnika, świadków, wywiadu) wydać następujące orzeczenie:

- oddalić wniosek, gdy osoba nie jest uzależniona,
- orzec obowiązek leczenia odwykowego w otwartym (niestacjonarnym) zakładzie leczniczym (czyli poradni) lub w zakładzie zamkniętym (stacjonarnym, czyli szpitalu).

Postępowanie przed sądem jest dla osoby uzależnionej bezpłatne. Sąd orzeka o obowiązku leczenia odwykowego w formie postanowienia, od którego posługuje apelacja. Sądowy obowiązek poddania się leczeniu odwykowemu trwa tak długo, jak tego wymaga cel leczenia, nie dłużej jednak niż dwa lata od uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Na czas trwania obowiązku leczenia sąd może ustanowić nadzór kuratora.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

1. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.
2. Udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad terapeutycznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy.
3. Motywowanie osób współuzależnionych do ewentualnego podjęcia psychoterapii w zakładach lecznictwa odwykowego.
4. Wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji w sprawie zmiany szkodliwego wzoru picia.
5. Motywowanie osób uzależnionych od alkoholu do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w zakładach lecznictwa odwykowego.
6. Udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez rozmowy podtrzymujące lub udział w grupach wsparcia.
7. Inicjowanie interwencji w przypadku rozpoznania zjawiska przemocy w rodzinie poprzez udzielenie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy.
8. Gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy, zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.
9. Współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

KLAUZULA INFORMACYJNA
WNIOSEK O WSZCZĘCIE POSTĘPOWANIA W STOSUNKU DO OSOBY NADUŻYWAJĄCEJ
ALKOHOLU (GKRPA)

Administrator danych

Administratorem, czyli podmiotem decydującym o tym, które dane osobowe będą przetwarzane oraz w jakim celu, i jakim sposobem, jest Wójt Gminy Pruszcz Gdański, którego dane kontaktowe są następujące:

- adres korespondencyjny: ul. Zakątek 1, 83-000 Juszkowo
- nr telefonu: 58 692 94 20
- adres e-mail: sekretariat@pruszczgdanski.pl

Inspektor ochrony danych

We wszystkich sprawach dotyczących ochrony danych osobowych, ma Pani/Pan prawo kontaktować się z naszym Inspektorem ochrony danych na adres mailowy: iod@pruszczgdanski.pl

Cel przetwarzania

Celem przetwarzania Pani/Pana danych osobowych jest podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Podstawa przetwarzania danych

Dane osobowe osoby uzależnionej oraz członków jej rodziny są przetwarzane na podstawie art. 6 ust. 1 lit. c RODO, art. 6 ust. 1 lit. e) oraz art.9 ust. 2 lit. g) RODO w związku z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Dane osobowe osoby niebędącej członkiem rodziny są przetwarzane w związku z realizacją zadania publicznego w związku z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Obowiązek podania danych

Podanie danych osobowych jest wymogiem ustawowym i jest niezbędne do podjęcia czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Okres przechowywania danych

Dane osobowe będą przechowywane przez okres 10 lat, zgodnie z obowiązującym Jednolitym Rzeczym Wykazem Akt, chyba że przepisy przewidują dłuższy okres przechowywania dla tych danych.

Odbiorcy danych

Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych są podmioty uprawnione do ujawnienia im danych na mocy przepisów prawa (sądy). Dane osobowe mogą być również powierzone podmiotom, które świadczą usługi dla Administratora.

Prawa osób

Osoba niebędąca członkiem rodziny osoby uzależnionej ma prawo do: ochrony swoich danych osobowych, dostępu do nich, uzyskania kopii danych, sprostowania, wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania lub ograniczenia ich przetwarzania oraz prawo wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (00-193 Warszawa, ul. Stawki 2, e-mail: kancelaria@uodo.gov.pl).

Osoba uzależniona lub członek jego rodziny ma prawo do: ochrony swoich danych osobowych, żądania dostępu do nich, uzyskania kopii danych, sprostowania, ograniczenia ich przetwarzania oraz prawo do wniesienia skargi do Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych (00-193 Warszawa, ul. Stawki 2, e-mail: kancelaria@uodo.gov.pl)

Na podstawie art. 25a ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w zakresie niezbędnym do realizacji zadań związanych z procedurą zobowiązania do poddania się leczeniu odwykowemu, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może przetwarzać informacje o osobach, o których mowa w art. 24 ww. ustawy, tj. osobach, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny - bez zgody i wiedzy tych osób. Powyższe dotyczy również przetwarzania danych szczególnych kategorii, tzw. danych wrażliwych.

***Skrót RODO** odnosi się do Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).